

פרוטוקול מס' 182
מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהתקיימה ביום ג', א' באדר תשל"ב - 16.2.72, שעה 08:30

נכחו:

חברי הועדה:
י. גולדשמידט - יו"ר
א. אנקוריון
ר. ארזי
י. ארידור
מ. ביכי
ג. האוזנר
ש.ז. אכרמוב
מ. בן-פורת
ש. פרידמן
י.ה. קלינגהופר
י. קורן
ח. טובי
א. עופר

מוזמנים:
א. ידן - משרד המשפטים
מר קרפט - משרד הפנים
מר רותם - משרד הפנים
א. שפט - משרד הפנים

מזכירת הועדה: ר. מלחי

רשמה: א. וכר

סדר היום:
(1) חוק לאכסחת מוסדות כספיים ותעשיות יהלומים
מפני שוד ופריצה - הצעת ח"כ קורפו
(2) חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש רשות וכהונתו)

1 חוק לאבטחת מוסדות כספיים ותעשיות יהלומים מפני שוד ופריצה - הצעת ח"כ קורפו

היו"ר י. גולדשמידט: אני רוצה להציג שאלה פרוצדורלית קצרה. הועדה התחילה פעם בתחילת שנת 1971 לדון בהצעת חוק פרטית של ח"כ קורפו לאבטחת מוסדות כספיים ותעשיות יהלומים מפני שוד ופריצה, הפסיקה את הדיון כי משרד המשפטים הגיש הצעת חוק מס. 950 במסגרת חוק רישוי עסקים וזה הועבר לוועדת הפנים וכבר התחילו לדון בזה. הצעת החוק של משרד המשפטים הוגשה ביוני 1971 ואילו הצעת ח"כ קורפו הוגשה בינואר 1971. ועדת הפנים התחילה אתמול לדון ברישוי עסקים. משרד המשפטים סבור שחוק זה מכסה את הנושא. ח"כ קורפו אינו סבור שזה מכסה.

אני חושב שאין טעם לדון בשתי ועדות על ענין מקביל, כלי שאני אביד אם זה מכסה או לא. אבל משרד המשפטים סבור שכדאי לאחד את הדיון כועדה אחת. השאלה שאני חייב להביא בפני הועדה היא: בדעתך לפנות ליו"ר ועדת הכנסת שיחליט אם ואיך ניתן להעביר הצעת חוק פרטית שנמסרה לוועדה זו לוועדה אחרת. או שהוא יחליט שצריך להעביר זאת למליאה. כזה אין הועדה שלנו אומרת בעד או נגד הצעת ח"כ קורפו. היא רק נענית להצעת משרד המשפטים לפשת את הענינים בדבר שהוא קרוב, גם אם הוא לא זהה.

ר. ארזי: אנו צריכים לבחור לפי התקנון. ועדת הכנסת צריכה לקבוע. אני מניח שאם תבוא הצעה כזו מטעם הועדה והיא לפי התקנון, ועדת הכנסת יכולה להכריע גם לא בהסכמת ח"כ קורפו. זו זכותה של ועדת הכנסת. היא הקובעת במקרה שיש בעיות לגבי סמכויות של שתי ועדות. והמציע לא יכול להכריע.

היו"ר י. גולדשמידט: השאלה היא אם הועדה שלנו מסכימה?

ר. ארזי: אני מסכים להעביר לוועדת הכנסת.

מ. בן-פורת: אני דבק בזכותו של חבר-כנסת להגיש הצעת חוק משלו. אבל ככפוף לזה, זו שאלה פרוצדורלית ויש להעביר אותה לוועדת הכנסת.

י. ה. קלינגהופר: מליאת הכנסת העבירה את הדיון בהצעת החוק הפרטית של ח"כ קורפו לוועדה שלנו. אינני חושב שועדת הכנסת יכולה לשנות את החלטת המליאה. נדמה לי שהיה יותר פשוט ויותר הולם את הענין אילו היו"ר, על דעת המציע, ביקש רשות הדיבור במליאה והיה מציע על דעת המציע שהחוק יעבור לוועדה שכבר דנה בהצעה שהוגשה מטעם המליאה. ויו"ר המליאה ישאל במליאה אם זה בסדר. ואז זה יירשם בפרוטוקול המליאה.

א. שפט: התחלנו לדון בנושא זה אתמול כועדת הפנים וגם הבנקים מבקשים חוק נפרד. לכן, אם הצעת חוק כזו תהיה מונחת לפני ועדת הפנים, היא תהיה לו למועיל. עניינית מקומו של חוק זה דווקא שם בגלל הדיונים של אתמול.

היו"ר י. גולדשמידט: אני מחרשם שאין התנגדות שאנו נפעל בדרך חוקית לקראת העברה אם יתן מבחינת התקנון. ועדת הכנסת תחליט אם היא רואה עצמה מוסמכת, ואם לא, היא תפנה למליאה.

2 חוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש רשות וכהונתו)

היו"ר י. גולדשמידט: אנו חוזרים לסעיף 7(ד). הושמעה הערה של ח"כ ביבי שהוא לא רואה לנכון להשאיר סתם שסעיפים 97-72 יחולו כשינויים המחוייבים. אמנם אמרנו שאין אנו כאים לבדוק את התקנות האלה אחת אחת, אבל ביקשנו שמשרד המשפטים (עו"ד קרפט) יעמיד אותנו על נקודות מסויימות שיש צורך להתייחס אליהן.

מר קרפט: הכנסתי רק את החלק הראשון שהנעדה החליטה ששר הפנים יתקין תקנות, ואין צורך להכליל את הוראות החוק בקשר לסידור הפרק.

אני מתייחס לסעיף 9: "ההצבעה תהיה בעד רשימות מועמדים". בוודאי שההצבעה בקשר לראשי הרשות המקומית לא תהיה בעד רשימות אלא בעד מועמדים.

סעיף 38(א) - מדובר בו על הערכון. גם בוועדה זו הוסכם שצריכים לקבוע ערכון אחר ולא לפי שנקבע בחוק. גם בענין זה יש צורך שהוועדה תחליט והחוק יקבע את ההוראות. זו הוראה שלא ניתנת לקביעה על ידי תקנות כל כד. אני מציע שעד 25,000 תושבים הערכון יהיה 500 לירות. מ-25,000 תושבים עד 100,000 - הערכון יהיה אלף לירות ואילו למעלה מ-100,000 תושבים הערכון יהיה 2,000 לירות.

בקשר לסעיף 51(ב) - נאמר כי "רשימת מועמדים רשאים להוסיף לשמה העברי את האות והקיצור הערביים". בחוק אין לזה כיסוי. אני חושב שגם לזה דרוש כיסוי בחוק. צריכים לתת אפשרות למועמדים הרוצים להוסיף לפתק ההצבעה את השם הערביים לעשות זאת.

בסעיף 56 מפרטים את כל מי שרשאי להיות נוכח בוועדה קלפי בשעות ההצבעה או בשעות הספירה. הוחלט כאן שגם משקיף יקבל רשות להיות נוכח. בסעיף זה צריכים גם להוסיף בהצעת החוק הוראה מתאימה הקובעת שגם משקיף זה רשאי להיות נוכח ככל התהליכים האלה של ההצבעה וספירה הקולות.

בסעיף 63 - מדובר על קולות פסולים. לפי ההוראה בסעיף (ב) אפשר לפסול את המעטפה אם יש בה יותר מפתק הצבעה אחד. לפי זה, אם מוצאים כמעטפה את פתק ההצבעה לראשות העיר יחד עם פתק ההצבעה למועצה תיפסל המעטפה ולמעשה כל המעטפות ייפסלו. לכן צריכים להאם את שני החוקים על מנת לא לפסול הכל.

העו"ד י. גולדשמידט: החלטנו ששני פתקי ההצבעה יהיו כמעטפה אחת.

מר קרפט: אפשר להסדיר זאת בתקנות.

צריכים גם לתת הוראות שאם ימצאו כמעטפה פתק אחד נכון של בחירות לרשות מקומית אבל שני פתקים לגבי ראש העיר, אז פוסלים רק את הקול לגבי ראש העיר ולא את הקול לגבי המועצה. צריכים לקבוע מפורש מתי קול פסול או לא לפי ההגדרות של סעיף 63.

בסעיף 64(א) נאמר "ועדת הקלפי תערוך פרוטוקול". השאלה היא האם לגבי בחירות לראשות עיר יש צורך בפרוטוקול נפרד או באותו פרוטוקול. אם יש צורך בפרוטוקול נפרד הדבר צריך להאמר ואז שר הפנים יתקין תקנות וטופס לצורך הפרוטוקול הנפרד. אם יהיה אותו פרוטוקול, צריכים לקבוע שהפרוטוקול לגבי בחירות לחברי המועצה יכלול גם את הפרטים לגבי מספר הקולות לגבי ראשות העיר.

לגבי סעיף 66: מדובר בו רק על פרוטוקול אחד.

בסעיף 71(א) - הודעת פקיד הכתירות בדבר תוצאות הבחירות. מפורטים 7 פריטים שהיו צריכים לפרט את התוצאות לגביהם. יש מקום להוסיף עוד 5 פריטים על מנת לכסות את התוצאות לגבי בחירות לראשות העיר: שמות המשפחה ושמותיהם הפרטיים של המועמדים שאושרו; המספר הכולל של הבוחרים שהצביעו בעד ראשות העיר;

י. ארידור: איזה פרוטוקול לפי סעיף 68 נזכר בסעיף 71?

מר קרפט: בסעיף 68 מדובר על התקשרות. זה צריך להיות סעיף 66. ישנה שם טעות.

ביחס לפריטים שצריך להוסיף בסעיף 71: צריכים לפרט את המספר הכולל של הקולות שנמצאו פסולים לראשות העיר; מספר הקולות לכל מועמד; שמו של המועמד שזכה לראשות העיר וכן ההערה שאף אחד מהמועמדים לא נבחר כי לא זכה באחוז הקולות הנדרש לפי סעיף 8 בהצעת החוק.

מ. בן-פורת: יש לי הצעה לסדר. חלק מהדברים שמר קרפט הציע יתכן שיש צורך להתקין אותם בחוק. אבל אם כל המליאה של הוועדה תיכנס לפרטים, זה יארך זמן רב. לכן אני מציע שהוועדה תסמיק ועדה משנה שמר קרפט יציג לפנייה את כל התיקונים הדרושים, והוועדה תהיה מוסמכת להתקין את התקנות.

י.ה. קלינגהופר:

אני מציע שנשאיר בסעיף 7(כ)(ד) את הסמכות של שר הפנים להתקין תקנות והן את ההפנייה לסעיפים מסויימים בחוק השני כשינויים המחוייבים, אלא שאת ההתאמות האלה הטעונות קביעה בחוק אנו נרכז בחוספת ולא נכביד על החוק. בחוספת אפשר לרכז את הדברים הקשורים לסעיף 7(ב). אח"כ דברים ששר הפנים צריך להתקין, ואח"כ מהם השינויים המחוייבים בקשר לסעיפים 72-97. אני מציע שאת החוספת הזו משרד הפנים יכין לבו וגם ניסוח בסעיף 7 שיקשור את האמור לחוספת, ואז נוכל לדון. אינני חושב שאנו צריכים להעביר זאת לוועדה משנה כדי שתחליט באופן סופי. כי אם זה יהיה לפנינו בצורה מסודרת, נוכל להסדיר את העניינים כמהירות, כי הנושא הוא יותר טכני מאשר מהותי.

מ. ביכ"ר:

אין לי מה להוסיף על דברי חה"כ קלינגהופר שאני מזדהה אהם לחלוטין.

י. ארידור:

אני מסכים עם חה"כ בן-פורת בכך שצריך להתייחס לסעיפים כשלעצמם ואי אפשר להשאיר זאת לתקנות. אבל אני חושב שהעברת סמכות לוועדה משנה שחעשה את התיקונים האלה על דעת המליאה חורגת מתקנות הכנסת. אנו יכולים להעביר סמכות לוועדה משנה לטפל בנושא מסויימים, בתנאי שזה חוזר למליאה. ועדת החוקה קבלה סמכות ממליאת הכנסת.

היו"ר § גולדשמידט:

סעיף 14(א) בחקנון הכנסת אומר: "ועדה קבועה רשאית לבחור מזמן לזמן כוועדות משנה, ורשאית היא - בהחלטה שתחקבל ברוב של שני שלישים להעביר את סמכויותיה, כולן או מקצתן, לוועדה משנה כזאת, פרט לסמכויות שיוחדו לה בחוק".

י. ארידור:

דווקא מסעיף זה אנירוואה שאי אפשר להסמיך. הסמכות שועדת החוקה מספלת בחוק זה יוחדה לה מהחוק. אני טענתי שאין לה סמכות לדון בחוק זה. אבל אלה שהחנגדו טענו שזה על סמך חוק הרציפות. אלמלא חוק הרציפות לא הייתה סמכות לוועדת החוקה לטפל בחוק. לכן אי אפשר להעביר את הסמכות שיוחדה לוועדת החוקה מחוק הרציפות.

חברי הועדה שהחליטו שיש לוועדה סמכות הסתמכו על סעיף 3 בחוק הרציפות בו נאמר "... תמשיך הכנסת הנכנסת, כוועדה שהצעת החוק היא סתחום ענייניה ובמליאה, לדון בהצעת החוק מן השלב שאליו הגיעה סכנסת היוצאת...". כשנאמר בסעיף 14(א) בחקנון הכנסת "פרט לסמכויות שיוחדו לה בחוק" אני מפרש זאת שהסמכות לטפל בחוקים שהחחילה לטפל הכנסת הקודמת, זה לא סמכות לפי החקנון, אלא סמכות לפי החוק. לכן אין טעם שנעביר סמכויות לוועדה משנה כשאין אנו רשאים לכך.

היו"ר § גולדשמידט:

אין צורך להתייחס להצעת בן-פורת, אינני חושב שיהיה צורך בכך.

הדעה שהושמעה היא שלא ניכנס כאן לדיון לגופו של עניין בכל ההצעות שמר קרפט הביא לפנינו. אנו מחפשים דרך לקצר את ההליך ובכל זאת לעשות את העבודה בצורה נכונה. חה"כ קלינגהופר ואילו הצטרף חה"כ ביכ"ר, אמר שנבקש את משרד הפנים יעבד הצעה איך להשלים את כל חרעיונות של מר קרפט. זאת יביאו לפנינו ואז נראה אם יש צורך בדיון במליאה, ואז אולי נחזור להצעת חה"כ בן-פורת. ואילו כל זמן שאין הצעה לפנינו אין אנו צריכים להחליט על כך וגם לא לדון על החלטה הזו. לאחר דברי בן-פורת וארידור די לנו בכך.

דבר אחד כן נראה לי: שנוכל לשאל את מר קרפט שאלות, ואני מדגיש שאלות הכהרה שיכולות אולי לכוון אותו לגבי הצעת מר קרפט. ובכך נוכל לעזוב את הנושא הזה ונחזור אליו כשהצעת תהיה מוכנה.

ד. ארוזי:

אני מסכים לדברי היו"ר. אבל כמקרה זה אני סבור שאנו היום לא יכולים לאשר את סעיף 7(ג). כי דעתי היא שאי אפשר להכניס תיקונים כאלה לתקנות. כי אם יהיה דיון אני אציע שזה לא יוכנס לתקנות.

היו"ר § גולדשמידט:

נדמה לי שדברייך צודקים כי לאור החצעה שתוכא לפנינו יתכן שצריכים לשנות דברים שכבר החלטנו עליהם. יתכן שהקושי כפתקים ייראה גם למשרד הפנים והוא ישנה את החלטתו.

א. ידין: אני רוצה להוסיף נקודה אחת: אני מציע את הפרוצדורה שמתגבשת פה גם לגבי סעיפים 72-97. אין הרכה חועלת לדון כעת או לשאול שאלות בנושא. כשנשב על כך נדון על הכל.

מר רותם: דברתי בפעם שעברה על התקשרויות עודפים, ולא מצאתי על כך החלטה בפרוטוקול. אני מציע שהועדה תקבל גם עקרון זה שאין התקשרויות עודפים בין רשימות מועמדים לבחירות לראשי רשויות מקומיות. אני מבקש לתקן את הפרוטוקול כהחלטה זו.

היו"ר י. גולדשמידט: על כל פנים נכון שזה צריך להיות בהצעה שאשרד הפנים יביא לפנינו.

לגבי כל הדברים שמר קרפט הביא לפנינו, הסיכום הוא שמבקשים את משרד הפנים לעכר הצעה מפורטת לגבי החוק. האם יש עוד שאלות לגבי הסעיפים או שנשאר את כל הויכוח כשיוכאו ההצעות? מתקבלת ההצעה לדחות את כל הדיון בנושא. פרופ' ידין הציע שאותה פרוצדורה שתקבל לגבי סעיפים 72-79.

נעבור עכשיו לגבי הצעתו של חה"כ ביבי בפעם שעברה ביחס לסעיף 7(ד).

מ. ביבי: מתוך קריאת החומר שהובא לפנינו מתעוררת הכעיה של בחירות חוזרות, והכעיה של הצבעת חיילים. אינני יודע איך חיילים יכולים להצבע על מחדש ברשות מקומית שנפסלו בה הבחירות. זו בעיה הקיימת גם בחוק הקיים.

מר קרפט: החיילים יקבלו חופש.

מפ ביבי: הערה זו מתייחסת לסעיפים 78 והלאה. בעיה אחרת היא של בחירות חוזרות במידה ונפסלו. זה מעמיד לפני הסוגיה שנגיע לסעיף 80 בענין סיכוב בחירות אחד או שניים. עדין אינני מביע את דעתי.

מר קרפט: בענין בחירות חוזרות יש כבר תקדים. אפילו היו רק בחירות לחיילים במקרה מסויים - בכה-ים ובחולון.

היו"ר י. גולדשמידט: אנו מסכמים בזיקה למה שהחלטנו בישיבה הקודמת לגבי סעיף 7(3). אנו מעבירים גם את זה למשרד הפנים והוא יחזור בהצעה כתובה וידון אז לפי מה שהועדה תקבע אז. יתכן שנחזור לדיון כהשגות בן-פורת והערות ארידור.

אנו חוזרים לסעיף 8 בו דנו בישיבה הקודמת. בפרוטוקול מ-22 לינואר ישנם דברי בן-פורת. לא נכנסנו לויכוח על דבריו כי הם נאמרו ממש עם סיום הישיבה.

מר רותם: אני רוצה להתייחס להצעה בעצמה ולשני הסעיפים הראשונים: אם הגשה רשימת מועמדים אחת כלכד יהיו בחירות למרות שאין מועמד נוסף, ואחר-כך אין זה משנה מספר הקולות שקיבל. הפרוצדורה במועצות היא אם אין רשימה נוספת אין בחירות. לשם כך אנו צריכים מקרה שלמועצה לא יהיו בחירות ולשם מה צריכים בחירות אם יהיה מועמד אחד בלבד? כשאין מועמד יותר מאחד, לא צריכים לעשות בחירות, במיוחד כשגם במועצה לא יהיו בחירות.

ש.ז. אברמוב: אנו מגיעים לסעיף העיקרי ואשר בגללו העניין נדחה תקופה די ממושכת. לפנינו שתי גירסות: האחת המקורית שמופיעה בחור גרסה (א) כטייטה הכחלת, וההצעה האחרונה של חה"כ בן-פורת שמציע שבמקרה שאף אחד מהמועמדים לא הגיע ל-40% מכלל הקולות, תעבור ההחלטה למועצה שתצטרך להכריע בין השניים שקבלו את מספר הקולות הגבוה ביותר. על זה נאמר הרכה ואני חושב שהחברים בקיאים בנושא זה.

אני רוצה לומר כמה דברים להגנת גרסה (א). כל הכוונה של הרפורמה הזו הייתה להעניק לראש העיר סמכויות שאין לו כיום ולשם החצדקה למתן הסמכויות, כנראה קיים צורך שהוא יבחר על ידי כלל התושבים, כי זה יכול לזכות אותו במעמד ציבורי מוסרי שיכול להקנות לו אותן סמכויות.

על-ידי הבחירה הישירה של ראשי העיר על ידי כלל הציבור, רצינו לשחרר את ראש העיר מהליכי הבחירה המסורתיים השוררים

ש.ז. אברמוב:

היום בעיריית. שנית, רצינו לשחרר את ראש העיר הנבחר מהפחד שהוא יהיה גורל של סיטואציה מסויים שלא תמיד על טהרת המסור. אם אנו נוקטים גרסה (א) כלומר, בכל מקרה ראש העיר חייב להכחיר על ידי תושבי העיר, אם כבחירה ראשונה או שניה, אז אנו משגיים את התכלית. מאידך, כרגע שאנו מתחילים להתפשר, העקרון חדל להיות עקרון. כי אם אפשר לכחור ראש עיר רק על ידי 40%, הוא אינו מייצג את רוב הציבור. ההצבעה חוזרת למדעצת רשות העירייה, ומה הואיל חכמים כחקנתם? אין ספק שבמקרים לא מעטים לא יגיע אף מועמד ל-40% ואז אנו חוזרים לנקודה שממנה הגענו לצורך להנהגת הרפורמה הזו. אומרים לנו סיכוב שני. להטריד את הציבור בארצות לא מעטות נערך סיכוב שני והדבר מתקבל כדבר מקובל למדי. אין בזה תופעה יוצאת דופן שבגללה כדאי לאכז את העקרון. סיכוב שני נערך בדרך כלל כעבור שבעה. על ידי כך אנו מגיעים לכך שמעניקים לראש העיר סמכות מעצם היותו נבחר הציבור. אינני רואה שיש כחנאים המיוחדים של ארצנו ענינים שמונעים סיכוב שני. אינני רואה שיש מעצורים שמחייבים אותנו להמנע מסיכוב שני. סיכוב שני מעורר התעניינות של הציבור. כאמריקה נערכות למעשה בחירות אחת לשנתיים ולא רואים כזה תקלה חמורה.

ואם יהיה צורך אצלנו כמספר עיריית לערוך סיכוב שני, אין בכך כל רע. אני רואה בבדיחה מהסיכוב השני, דווקא בנסיבות של החתארגנות המפלגתית בארצות, עיריית, אם לא נקבל נבחר על ידי מיעוט, אנו מעודדים ריכוז מועמדים לראש עיר. על ידי כך אנו מונעים בחירות ראש עיר. ועל ידי ריכוז מועמדים מביאים חזרה לשיטתה שרבים התנגדו לה.

אם יהיו שני סיכובים הדבר לא יהיה כי הסיכווי על ידי מועמדים להחזיר את הבחירה למועצת העירייה - יאכז. יתכן שדווקא סיכוב שני יהיה הגורם שכסופו של דבר יבטל את הצורך בסיכוב השני. ואילו לפי ההצעה המוצעת, כל אלה שחותרים להחזיר את העטרה ליושנה, הם יתנו את העידוד להרכות בהצעת מועמדים. לכן ההצעה שלי היא שנקבל את גרסה (א) כפי שמופיעה בחוברת הכחולה.

מר קרפט: כקשר לצורך עריכת בחירות אם יש מועמד אחד בלבד, אני רוצה לומר שבמדינות דמוקרטיות כמו שווייץ אם יש רק מועמד אחד לפרלמנט, מכריזים עליו כנבחר היות והוא יחיד. גם במועצות מקומיות שיש רשימה אחת לא היו בחירות. קיימת עוד סכנה שהבחירה הזו כפי שקובע סעיף (ב) אין נפקא מינא למספר הקולות שקיבל, מספר הקולות יהיה כל כך קטן ואז יוקרתו של ראש העיר שנבחר כמספר כל כף קטן, חרד.

היו"ר י. גולדשמידט: אלה הן שתי שאלות נפרדות. הייתי אומר שנוכח את ההצעה הזו של מר רותם עם דברי החיזוק של מר קרפט. אבל חה"כ אברמוב העלה את ההערות לשאלה המהותית.

מר קרפט: אני רוצה להוסיף שאצלנו יום הבחירות הוא יום שבתון. אם לא יהיה יום שבתון מספר הבורחים יהיה הרבה יותר קטן. נכון שלגבי רשויות מקומיות החוק לא קבע יום שבתון, אבל היות והבחירות צמודות, זה יום שבתון. אם יהיו בחירות חוזרות לא יהיה יום שבתון ואז מספר הבורחים יהיה פשוט.

א. עופר: ככל שיטת בחירות אפשר להוכיח דברים ואפשר להגיד על שיטה מסוימת שהיא הצודקת ביותר. אבל אם אנו רוצים להגיע לבחירה ישירה אפשר להביא דוגמאות מארצות אחרות. חה"כ אברמוב הביא את הדוגמא מצרפת של שיטה הסיכובים. אבל אנו לא גורסים דווקא מצרפת. אם מדברים על שיטת הבחירות האישיות השיטה האנגלו-סכסית המייצגת יותר. בארה"ב מי שזוכה ברוב יחסי הוא הזוכה. באנגליה אין ראש ממשלה שנבחר על ידי רוב. גם המפלגה שיש לה רוב בציבור אין לה רוב בפרלמנט. בדרך כלל יש להם בערך 45% מי שזוכה ברוב כזה הוא ראש הממשלה. גם בבחירות לנשיאות בארה"ב כשהלך קנדי עם ניכסון, וניכסון מול המפרי היות ולמועמד השלישי היה מספר מיליונים של קולות, לא היה לניכסון רוב מוחלט, אבל זה מקובל שמי שזוכה ברוב יחסי נבחר. אני חושב שאנו צריכים ללכת בדרך הזו. אני בעד גרסה (ב). הלכו לבחירות ומי שקיבל יותר קולות הוא הנבחר. חנכון הוא שכרגע שמחליטים על שיטה היא הקובעת מה יהיה הלאה. אם נלך על-פי שיטה (א), המצב יהיה כמו עד עכשיו, יהיו הרבה מועמדים כדי למנוע ממועמד אחת את הרוב, ואז שוב יהיו קנוניות בין הסיעות השונות מהסיכוב האחד לשני ויהיו קבלני קולות. וכל המיקוח הזה לא יהיה נחלת

א. עופר:

העסקנים כלכד, אלא זה יירד לעם עצמו. המצב יחיה אותו זכר. אם לעשות את כל העסקות האלה, מוטב לעשות זאת בין הנבחרים ולא קבל עם ועדה. כסיכוב השני בדרך כלל אחוז חמשתתפים הוא הרבה יותר נמוך מהסיכוב הראשון. נניח שני מועמדים שאחד יקבל 49% מתוך 100,000 קולות ולא יבחר. אבל כסיכוב הראשון ישתתפו 85% מבעלי זכות הבחירה. ואילו זה שקיבל 30% יעשה את ההסכמים אם האחרים וכסיכוב השני הוא יקבל יותר מהשני, אבל הרבה פחות מאשר המזעמד הראשון קיבל כסיכוב הראשון. כי כסיכוב השני 30,000 קולות יהיו אחוז יותר גבוה מכלל המצביעים מאשר כסיכוב הראשון ואז הלגיטימציה תהיה הרבה יותר נמוכה. ויהיו מועמדים שיכהנו כראשי עיר אף כי יקבלו פחות קולות.

י.ה. קלינגהופר: אולי חלק מהבוחרים חוזר בהם מדעתם.

א. עופר:

ברור שזה יכול להיות. אבל זה לא כל כך הגיוני. יתכן שכסיכוב השני יהיו שיקולים משניים. אני חושב שכל ענינו של הבחירות הוא להכריע באותו יום. מי שגם מכיר את העסקנים אצלנו, אם הבחירות לא תהיינה באותו יום של הבחירות לכנסת, לא יהיה בכלל מי שישב בקלפיות. בקושי מגיעים לגמר ספירת הקולות, ואני מתאר לי מה יהיה המצב אם נתחיל את כל העסק הזה מחדש. במשך 3-4 ימים סופרים את הקולות וכך יוצא שמיד אחרי גמר הספירה מתחילים שוב בבחירות. יצטרפו לעשות שוב יום שנתון כי אחרת זה לא אותם תנאים. וברור לי שאחוז ההשתתפות יהיה חצי מאחוז ההשתתפות כיום הבחירות עצמם. אני בעד גרסה (ב), כי אז כל אלה שאין להם סיכוי - לא יופיעו. ואז יהיו שני מועמדים עקריים ומי שיקבל יותר קולות יבחר.

לדוגמא: כתל-אביב ההתחרות היתה תמיד בין שני מועמדים. אבל לאף מועמד לא היה רוב. באמצע היו אותם המצביעים שיכלו לבחור בין השניים ולהכריע. ברגע שאומרים שלא יקבלו כסיכוב הראשון 51%, יחליטו כל אלה שיעודדו אותם על ידי המפלגה להצביע בעד צד אחד. זו השיטה המקובלת בארצות הדמוקרטיות ואני מקווה שנגיע למצב של שני מועמדים ואז הציבור יחליט. וטוב שזה יהיה כסיכוב הראשון על-ידי כלל המצביעים ולא כסיכוב השני שבו לא ישתתפו הרבה מהבוחרים. לכן אני תומך בהצעת הפשרה של חה"כ בן-פורת.

י. ארידור:

אני סבור שמה שמציע חה"כ בן-פורת זה קבורת שיטת הבחירות האישיות. איני מכין איך אדם שנחן כל כך הרבה נימוקים למען בחירות אישיות יכול להציע הצעה שסותרת את רוב נימוקיו. גם בשיטות א' ו-ב' היו בחירות אישיות לראשי ערים. אבל להכיא שיטת שממזגת את החסרונות גם של בחירה לראש עיר וגם בחירות של מועצה, זה לא יתכן. בנימוקיו למען העקרון שבשתי הגרסות בנוסח הכחול אמר בן-פורת שהוא רוצה שהציבור יידע בבירור מי הוא ראש העיר המיועד. איפה נימוק זה נמצא כאן?

אני מתייחסים עכשיו למספר מצומצם של מקרים שבהם הנבחרים יקבלו יותר מ-40% מהקולות. זה מה שבא חה"כ בן-פורת להוסיף. כל מה שחה"כ בן-פורת מוסיף שזה שאלה שיבחרו יקבלו בין 40-50%. החסרון הוא שיבחרו אלה שהם נציגי מיעוט. הציבור יידע אחרי הבחירות מי הוא המיעוט. חה"כ בן-פורת אמר גם שהוא רוצה משיכת כוחות טובים. אני הייתי מוכן לקבל בחירות אישיות לראשי עיר של 50% בשני סיכובים. אבל אינני מכין כשנותנים את כל הנימוקים לבחירות אישיות ואחר-כך מציעים הצעה הסותרת את כל הנימוקים. אינני מכין איך נבטל את אי היציבות על ידי זה שנאפשר למועצה ברוב המקרים לבחור את ראש העיר. האם על ידי כך לא תהיה אף-יציבות?

אני קורא אח"כ שחה"כ בן-פורת אמר כי "יחרון נוסף הוא שהמצביע יידע מי הוא ראש הרשות המקומית לפני הבחירות". איך הוא יידע? אם יש אדם שמרכז את רוב הקולות, בסדר. אבל כשיש אנשים עם מיעוט, או שיבחר אחד מהם או שתהיה הכרעה למועצה. חה"כ בן-פורת מוסיף כי "היום הציבור לא יודע... סיעה שיש לה 5-6% מהקולות יכולה להשפיע". האם חה"כ בן-פורת מציע לשנות מצב זה? הוא מציע להנציח את המצב הקיים. כשבאים חברי הועדה ומציעים לנהל את הבחירות בשני סיכובים כהתאם לנימוקים של חה"כ בן-פורת כדי למנוע שסיעה קטנה של 5-6% תהווה את לשון המאזניים, כדי לשנות את המצב, בא חה"כ בן-פורת ואומר להחזיר זאת למועצה. הרי על ידי כך הסיעה הקטנה שוב תהווה את לשון המאזניים. הנימוק המרכזי היה לתת השפעה לציבור. אני לא מציע את גרסה (ב). אני מדבר על מידת העקביות והגיוניות. אני תומך

י. ארידור:

כגרסה (א) של שני סיכוכים. שני הנוסחים - א' ו-ב' הם הגיוניים, כי הם כחירה על ידי הציבור. וסיעה קטנה לא תהווה מקור כפייה. אולי היא לא תוכל לכפות את ראש הרשות, אבל היא תוכל להשפיע מי יהיה ראש הרשות על ידי אותן הקנוניות שנגדן יצא ח"כ בן-פורת. איך הנימוקים שלו מחייבים עם ההצעה. איך אפשר להגיד שאלה הן בירות אישיות לראשי ערים ולמעשה כלמה שעושים הוא הצגה מליה שמיועדת כביכול ליצור את הרושם שישנה הכרעה בידי הציבור ולמעשה אחר-כך העניין חוזר למועצה העירייה. הנימוקים של ח"כ בן-פורת הם הטובים ביותר לשלול את ההצעה שלו. כל החסרונות שח"כ בן-פורת מצב בהצעות הקודמות קיימים כאן. אני מציע לשקול אם הן מתאימות לכאן. למעשה מבחינת המטרות של ח"כ בן-פורת זה תהיה חזרה על המצב הקיים עם החסרונות נושאים.

י. קורן:

נדמה שאולי דבר אחד היטיב לעשות ח"כ ארידור לעשות והוא שהזכיר את ההנמקות של ח"כ בן-פורת, אבל לבגור של עניין הארגומנטים של ח"כ ארידור אינם משכנעים. ההצעה החדשה של בן-פורת היא הצעת פשרה. החשוב שבה הוא שאם בסעיף (ג) כגרסה ב' כתוב "היו שני מועמדים או יותר, המועמד שקיבל את מספר הקולות הגדול ביותר" וכך יתכן מועמד שיזכה ב-25% ויבחר כי זה מספר הקולות הגדול ביותר. הפשרה אומרת שדרוש מינימום 40%. זה שינוי מהותי. לכן הארגומנטים הכלליים אינם מתאימים. זה נותן יותר שינויים לגרסה ב' ומתייחסת במציאות לגרסה של בחירות אישיות. שנים לחמנו נגד תופעה של כלנתריזם וזה אחד הדברים המכוערים. נדמה לי שסיכוכ שני עלול להביא להיווצרות כלנתריזם קולקטיבי. יכולה להיווצר שיטה שקבוצות מסוימות ינצלו את מעמדן. יוצא שעל ידי הסיכוכ השני מחזירים את המצב של היום הקיים כמועצה על ידי צורות שונות. לשם מה לשווא? אם ביסודה של הצעה זו של בחירות אישיות שנפעיל את המון העם, אל נדחוף את המועמד לפיתוי. אבל אם אין לו 40% הוא לא יכול להיות ראש עיר נבחר. לכן אני חושב שהצעת הפשרה תורמת לקרב את הצדדים. אם מדברים על 40%, אני מכין שזה הרוכ המכריע בבחירות. לכן סבורני שמי שמציע לחייב מינימום 40%, הוא בעד רוב מכריע בבחירות. אני רק מעיר זאת בשולי השיחה. אם הכוונה למצוא דרך הידברות, אני משאיר שהצעת פשרה זו מטרתה לקרב את הצדדים כויכוח והיא יכולה להיות יסוד לישוב הנושא.

ה. טובי:

אנו התנגדנו להצעת החוק ולשיטה שהצעת החוק רוצה להנחיל לנו, וממשיכים להתנגד לכל השיטה של בחירה אישית של ראש עיר או מועצה. אני חושב שאלה שיזמו את ההצעה הזו יגלו לאור הנסיון קשיים היות ובכל השיטה הזו היא מחייבת מציאותית במציאות הישראלית, ישכילו להכין שטוב להוריד את כל הצעת החוק, כי אחרת הם נקלעים תוך המאמץ שלהם להביא אותה כאיזה צורה להכרעה, למצב מגוחך מאוד שסותר את כל ההנמקה שהיתה בפיהם לשיטת הבחירות האישיות לראש המועצה. כשהוכא החוק לוועדה, והכנסת הצביעה בעדו וקיבלה את העקרון, הגשנו הסתייגויות ורצינו לכטא בדרך ההסתייגויות את עמדתנו המתנגדת לכל השיטה. אבל כשהגענו לסעיף 8, וזה היה עוד כ-3 כנוכמבר לפני כל ההסתבכויות, אמרנו שאם הועדה תקבל את כל העקרון של בחירה אישית, אז בין שתי הגרסות מה שמכטא יותר את קו החוק הזה, זו גרסה א', ובלי ידיעת כל הסבכים שעכשיו נקלעים אליהם מצדדי השיטה הזו, אמרנו שכין שיטה א' ו-ב' ההגיון אומר לקבל את שיטה א'.

לגבי ההצעה השלישית של ח"כ בן-פורת, היא מתכוונת לעקוף את הניגודים בחזית שיטת הבחירות האישיות. ואני חושב שבמאמץ הזה הם נקלעים למצב שמבחינה ציבורית זה מצב עגום, לא מובן ומכשיל. זו לא כחירה אישית וזו לא כחירה על ידי המועצה או שתיהם ביחד, זה מעין אנדרוגינוס שהציבור בכלל לא יכין אותו. אין שום מוסריות בהגשת ההצעה הזו. מצד אחד עושה מהשיטה של בחירה אישית חוכא ואיטלולא, כי זה לא כחירה אישית, ועושה מהבחירה המסודרת על ידי המועצה דבר פסול, ממעיטה מערך הבחירה האישית ומורידה מתוקף הבחירה על ידי המועצה ועל ידי כך גרמו נזק חמור למעמדו של ראש העיר. מה היתה ההנמקה העיקרית שדגלו בה כשהביאו את תועת חוק? רוצים יציבות וראש עיר שישב על כסאו לא בגלל החככים הקואליציוניים, אלא יהיה לו רוב בוחר העיר. אני חושב שזה לא דמוקרטי כהרבה החברתי הישראלי הפוליטי בישראל. אבל אם יש הגיון, שהוא יהיה נתמך על ידי רוב תושבי העיר. ומה עכשיו אומרים לנו, אז לפחות 40%. מדוע רק 40% ולא 30%? כאן אבד המאזן. כאן נשמט הכסיס שביסס את הגישה, ולכן ה-40% זה המצאה שלא מכטאת את הגישה היסודית לשיטת הבחירות האישיות, ואינה מביאה ראש עיר שמסתמך על מחצית או למעלה

ה. טובי:

ממסציה חושכי העיר ופוגעת במעמדו. זה מעמד פחות איתן מראש עיר שנבחר על ידי המועצה. אומרים לנו שאם לא ישיג את ה-40%, יבחר על ידי המועצה. פחאום הכחירות על ידי המועצה הפכו למשהו מתקבל על הדעת. לכן, אם מקבלים את השיטה הזו של בחירה על ידי רשות המועצה, אין ל הגיון בהכאת הצעה של בחירה אישית. אני חשכתי שהבחירה על ידי המועצה זו השיטה הטובה ביותר. ולקלקל אותה ולהחשיך אותה על ידי העמדת האפשרות של בחירה על ידי 40%, זה מעמיד את השיטה הזו במעמד נמוך ופוגע, וכסופו של דבר פוגע יותר כראש העיר שיצטרך בלאו הכי להבחר על ידי המועצה. לכן, דעתנו שמוטב לבטל את כל העניין. אם רוצים להיות דבקים בשיטה הכחירות האישיות, אין הגיון כמה שח"כ בן-פורת מציע. אנו נהמוך בגרסה א'.

י. ארידור:

הערה לסדר. אני חושב שאנו לא יכולים להמשיך לדון בהצעתו של ח"כ בן-פורת, כיוון שהיא מהווה נושא חדש לגבי הצעת החוק. הסיבה היא שהצעת החוק על שתי ההצעות, דנה בבחירה אישית. שתי הגרסות בהצעת החוק מכוונות לבחירה על ידי הציבור בצורה זו או אחרת. בשום גרסה אין העקרון של בחירה על ידי המועצה. זאת אומרת שהכנסת העבירה לאחר הקריאה הראשונה את העקרון של בחירה על ידי הציבור ואחר כך כלבד. אם עכשיו באים להציע שינוי העקרון שהדריך את הכנסת בקריאה הראשונה, ומציעים בחירה לא על ידי הציבור אלא על ידי המועצה, אני חושב שכך יש נושא חדש. אילו היו רוצים לדון על סדרת ראש רשות על ידי המועצה, צריכים להעמיד זאת להצבעה בכנסת.

היו"ר י. גולדשמידט: סעיף 94(א) בתקנון הכנסת אומר: "חריגה מגדר הנושא - (א) הוצע בוועדה תיקון להצעת חוק, וחבר הוועדה או נציג הממשלה טוען שהתיקון המוצע חורג מגדר הנושא של הצעת החוק, יביא יושב-ראש הוועדה את הדבר לפני ועדת הכנסת, ויושב-ראש ועדת הכנסת יעמידו כסעיף ראשון על סדר יומה בישיבת-ההגילה הראשונה לאחר מכן; החלטת ועדת הכנסת היא סופית".

אני שואל את פרופ' ידין אם משתמש מזהה שהעובדה שחבר כנסת טען את הדבר הזה שזה מחייב לפי סעיף 94(א) להעביר לוועדת הכנסת או שיש לוועדה מעמד לקבל את החלטה בנושא זה.

א. ידין: אם ח"כ ארידור טוען שיש כאן נושא חדש, אין כרירה אלה שהיו"ר ישלח זאת לוועדת הכנסת. בוועדה הזו לא היה דבר כזה. בדרך כלל היה כירור בוועדה לפני שזה התקבל כטענה של נושא חדש. אני חושב שכדאי לקיים פה כירור אם חבר הכנסת ארידור באמת רצה לטוען את הטענה הזו, או שהעלה את זה בתור רעיון.

י. ארידור: אני מוכן לקבל את הצעתו של פרופ' ידין.

היו"ר י. גולדשמידט: אינני חושב שההצעה מחייבת דיון בוועדה. אני מדבר ברוח אותם החברים שרוצים לחסוך זמן שלא נתווכח אם זה נושא חדש או לא. אני אכתוב ליו"ר ועדת הכנסת, הוא צריך לשים זאת על סדר יומה של הוועדה ואין זה אומר שאנו לא יכולים להמשיך כדיון. הבטחתי ממילא שנקבע ישיבה ובה תתקיים ההצבעה.

י. ארידור: אני אשקול את הצעתי עם ח"כ אכרמוב.

היו"ר י. גולדשמידט: אם אתה מודיע לי היום או מחר כבוקר שאתה עומד על ההצעה, אני אנהג בהתאם לכך. ועכשיו אנו

ממשיכים כדיון.

א. ידין: רצייתי לענות לאלה שאמרים שהצעת ח"כ בן-פורת לא יכולה לעמוד מפני אי ההגיון הפנימי שלה. ח"כ בן-פורת/שהיה רוצה שראש העיר יבחר בבחירות אישיות. אבל בחירות ישירות שיתנו ראש עיר שאפשר לתת לו את המעמד המיוחד והסמכויות והיציבות, אפשר לקבל רק אם יש היקף ניכר של בוחרים אחרי המועמד. והוא מציע לכן 40%. אם לא קיבל אדם 40%, הוא לא תצליח עם הבחירות האישיות והוא חוזר למועצה שתבחר את ראש העיר. זה שח"כ בן-פורת מציע שהמועצה מוגבלת בבחירתה לשני האנשים האלה, זה עניין אחר. לדעתי זו הנקודה החלשה. אבל אני לא מתייחס לכך. אבל השיטה היא פשוטה מאוד. הוא אומר שהוא רוצה בחירות אישיות רק אם מקבל רוב. אם לא קיבל את הרוב, הוא חוזר למועצה. אינני חושב שזה סותר את העקרונות ואין כזה חוסר הגיון.

א. ידין:

אני סקפטי אם שיטה זו או אחרת או שיטה מעורבת טענה על כל הדרישות. אני חושב שגם כשיטה זו וגם כשיטות א' ו-ב' אפשר לעשות את כל הדברים שרוצים למנוע על ידי השינויים האלה. אבל ככל זאת חושבים שיש לשיטה הזו מעלות.

ג. האוזנר:

כבר נאמר שאין שיטת בחירות מדשלמת. אני אפילו מפכן להניח שרוב הטענות שהושמעו כאן נגד הצעת חה"כ בן-פורת יש בהן גרעין. איני מקבל את טענות חה"כ טובי. קודם כל הוא מעלים מזה שכסופו של דבר המועצה צריכה להכריע בין שני מועמדים. זו לא חזרה כללית. לדעתי זה משמיט את כל ההנמקה מהטיעון שלו. אבל טענות אחרות הן בחלקן נבונות, ויש להצעה הזו כל הליקויים שאפשר למנות בהצעת פשרה. יש לה רק יתרון אחד שמכחינת יחסי הכוחות בכנסת יש לי סיכוי להתקבל. אני רוצה לדבר בלוייה. אני בעד שינוי בשיטה הקיימת. היא מוכילה לליקויים ככל המערכת המוניציפלית שלנו. זה היתה הסיבה שבגללה ראש הסיעה שלנו אז, פנחס רוזן, הגיש הצעה זו והיא היתה מקבילה ליוזמת בן-פורת. אבל אינני רוצה להציע הצעות שתהיינה מליל השלמות על הנייר ותפולנה בהצבעה. והואיל ולפי יחסי הכוחות בכנסת אין סיכוי וזה ברור לעין, אין סיכוי בגלל עמדת העבודה, אלא להצעת הפשרה הזו, בלי להעלים מהליקויים, אני בעדה. ואם היא יכולה לרכז סביבה את מבקשי הרפורמה שאני נמנה עליה, אני מוכן לתמוך בה מתוך זה שהיא ההצעה שיכולה להתקבל מכחינת יחסי הכוחות בכנסת.

ש. פרידמן:

אני מייחס את דברי רק לנושא הצעת חה"כ בן-פורת, וכיחוד לפרט של האחוזים. אני מקבל ביסוד את הגישה שביטא חה"כ האוזנר. אין שיטה אידיאלית שאין בה פגמים, ואנו צריכים למצוא שיטה מתאימה למציאות. יחד עם זה נראה לי שככל מקרה שניתן להגיע להקטנת מספר הפגמים או להקטנת פגם אחד מבין הפגמים הייתי רוצה לנסות לפגוע לכך. ונראה לי שבענין זה, אני לא מסכן את הקונצנזוס כפי שנאמר קודם כבר כיחסי הכוחות הקיימים, אם אציע שהאחוז יועלה ונדפדף על 45%. אין הגיון ממשי לכל מספר. אני מתייחס למספרים ששמעתי מפני חה"כ בן-פורת כשהביא את הרשימה בכמה מהמקרים נבחרו ב-40% וכו'. אני חושב שיהא זה נכון לומר שביותר מקרים נבחרו ב-45% מאשר ברוב מוחלט. נדמה לי שבחירה ב-40% היתה ב-61 מתמקרים וזה כשיטה הקודמת, אבל אני חושב שיש בקביעה 45% סיכוי להקטנת הפגם, ולכן אני מציע 45%.

א. אנקוריון:

הערה אחת לחה"כ ארידור בקשר למחשבה השניה שהיתה לו קודם לגבי ענין הסדר. כמוכן שלאחר שהיו"ר סיכם שאם חה"כ ארידור יעמוד על מחשבתו שיש פה נושא חדש, היו"ר יפנה לוועדת הכנסת, ואין לשנותמכך. אני חייכת לי לכך כי אם יש הצעה, צריכה להיות הצעה מוקדמת.

לגבי עצם הענין - חה"כ ארידור אומר שהוא רוצה לשקול זאת, אם הוא רוצה רק לחפש תמרון כדי שישכח אחת תלך לאיבוד, כבקשה. אבל אם אתה חושב ברצינות על כך, החוק אינו עקרון. הצעת החוק היא בחירת ראש העיר. זה שינוי למה שהיה קיים עד עכשיו. אבל זה שינוי וזה חוק. יכולה להיות הצעה אחת שמביא לפנינו כפשרה חה"כ בן-פורת שאם לא יהיה רוב, תבוא המועצה ותכריע. זה לא נושא חדש, כי הנושא הוא בחירת ראש העיר ולא עקרון. הנושא הוא לא עקרון, אלא הצעת חוק.

לגבי עצם הענין. אין לי הרכה מה להגיד. אני גם לא נרשמתי כל כך מהר מטעם פשוט שאיני נלהב להצעת הפשרה. אני בהחלט בעד גרסה (ב). לאחר ששמעתי אז דברי האוזנר אין לי כמעט מה להוסיף, כיוון שהתכוונתי לומר כמוהו. אני בהחלט בעד גרסה (ב), בעד זה שתהיה בחירה ישירה, אני בעד זה שתהיה רק בחירה פעם אחת ולא תהיה תקרה אלא מי שיקבל את המספר היחסי הגדול הוא שיבחר. זו העמדה שהיתה מקבילת עלי. אני בעד ההצעה שחצעה כהצעת פשרה רק משום שאנו רוצים שהצעת החוק תעבור, ואם המצב הוא כזה שחלוקת הכוחות בין החברים היא שלא יכולים לקבל את מלוא מה שאנו חושבים כדבר נכון, הצעת בן-פורת היא הצעת פשרה ולכן אני בעד הצעתו.

ד. ארזי:

אני מקבל את כל הנימוקים של חה"כ אכרמוב נגד ההצעה על 40%, ואת כל הנימוקים של חה"כ עופר נגד שני סיבוכים. אני חושב שדמוקרטיה לא ניתנת לחלוקה. אינני מבין מה זה פשרה בדמוקרטיה. אני מבין שעקרון דמוקרטי הוא שרוב ורוב

ר. ארזי :

אכסולטי (אם לא מקבלים את העקרון של רוב יחסי) ואם לא רוצים שיהיה בחירות יחסיות אלא בשיטת בחירות אישיות, מי שיכול להכחיר כדי שיהיה נציג ציבור הוא מוכרח לייצג את רוב הציבור. איזה רוב זה 40%, איזה נציגות זה 40%? שמעתי עכשיו גם 45%. מה זאת אומרת למצוא פשרה. זה עקרון דמוקרטי ואי אפשר להלעיג את עצמנו. אם תתקבל השיטה של רוב של 51% אני אהיה מוכן לקבל את החוק. אבל אי אפשר לקבל פשרה.

ביחס להחנגדותי לשני סיבוכים. אני חושב ששני סיבוכים מוכרחים להכיא לקנוניות. ברגע שישנם 3 מועמדים כבר אין הכעיה של 40%, זה מקדם קנוניות. לדוגמא מועמד אחד שקיבל 40% ואילו מועמד שני קיבל 35%. כדי שהמועמד הראשון יזכה ב-51% הוא יביע להסכם אם השני וזאת לאחר שהמועצה כבר נבחרה. האדם שהצביע בבחירות למועצה ידע למי הוא מצביע, ואילו לראש העיר הוא לא ידע.

אינני עומד על הטיעון של ח"כ עופר שלא יהיה מי שישב בקלפי בסיבוב השני. הנימוק הוא מהכחינה הציבורית. אנו כעבור שבוע נצטרך להריץ את האנשים, וזה יכול להיות ב-50% מהרשויות המקומיות, האם זה כל כך פשוט לשלוח בתל-אביב לבד כ-200,000 כוחרים שוב לבחירות? וזה קשור בהוצאות. יכול להיות מצב שנבצר מראש העיר שנבחר למלא את תפקידו כבר אחרי שנה, ואז שוב יהיו סחירות. ואז שוב צריכים להריץ שוב לבחירות, ויהיה סיבוב אחד וסיבוב שני. אין בזה הגיון. יש בכך בזבז של כוח ציבורי. אנירוצה לומר אליבא דאלה שהם בעד השיטה הזו, הם צריכים לא לקבל פשרה אלא הצעה שיש בה הגיון. לא קיבל שום מועמד רוב מוחלט (51%) תבחר המועצה כמו בבחירות רגילות. אליבא דאלה שהם בעד בחירות אישיות אני מכין שלו היו מציעים בחירות בסיבוב אחד ב-51%, מי שלא קיבל 51%, אין בחירות אישיות וחוזרים לבחירות למועצה. פשרה של 45% זה כמו 40%. זה לא רציני ואין זה נאה בשביל המחוקק לעשות. אני בניגוד לח"כ קורן חושב שכל השיטה הזו לא הולמת את המציאות הישראלית, לא תורמת למדינה שכל שנה קולטת כ-70,000 עולים. אינני מכין את ההגיון של ח"כ האוזנר שרואה את ההגיון הדמוקרטי ב-40%, אבל את אותה השיטה הוא פוסל ביחס לבחירות לכנסת.

אם צריכים להחליט, הצעתי היא שהמועמד צריך לקבל רוב מוחלט, דהיינו מעל 50% וזאת בסיבוב אחד. ואם לא קיבל אף מועמד רוב זה, יבחר ראש העיר על ידי המועצה.

מ. אביזהר: אני מוכן לוותר על זכות הדיבור.

היו"ר י. גולדשמידט: אני אקבע ישיבה מיוחדת להצבעה כדי שיוכלו החברים להתכונן. אם בישיבה ההיא ח"כ בן-פורת ירצה רק לומר דברי תשובה לויכוח, הרשות בידו.

הישיבה נבעלה בשעה 11:00